

SpiNeT

Postbus 48, 6590 AA Gennep
secretariaat-cssp@missie-geest.nl

www.missie-geest.nl

IBAN NL72RABO0116166444

BIC RABONL2U

SPIRITIJS NEDERLANDS TIJDSCHRIFT

Jaargang 80 no. 4

juli – augustus 2025

Nieuws uit de gemeenschap Eindhoven

Het Missionair Team Eindhoven zoals de naam van de gemeenschap in Eindhoven luidt staat bekend voor zijn openheid en gastvrijheid voor iedereen die in nood is. De gemeenschap houdt vast aan het doel waar ze bekend om staat. Ze staat altijd open om medebroeders, vluchtelingen en migranten te verwelkomen en hun gastvrijheid, zorg en liefde te bieden. Op 26 december konden we een kerstfeest organiseren met alle migranten. In Nederland is het immers gebruikelijk dat gezinnen met hun ouders samen kerst vieren. Migrantenvan wie de ouders en familie niet in Nederland wonen, kwamen samen om dit feest te vieren in onze gemeenschap. Meer dan 70 migranten waren aanwezig en het huis vulde zich met leven en vreugde.

In de periode van januari tot 25 mei 2025 verbleven er in onze gemeenschap vier spiritijnen, namelijk Marcel Uzoigwe, John Bosco Ezedimbu, Jule-Davy Malonga en Christopher Ndala. Maar een vijfde spiritijn, Siebren de Lange maakt ook deel uit van het team. We komen elke donderdag bij elkaar om lopende zaken te evalueren en nieuwe plannen te maken voor de voortgang van de gemeenschap. Deze bijeenkomst draagt ertoe bij dat de gemeenschap soepel en harmonieus functioneert met veel begrip en positief overleg zodat werkbare beslissingen kunnen worden genomen voor het welzijn van de leden. Op 25 mei keerde Jules-Davy Malonga terug naar zijn eigen provincie in Congo (Brazza) en bleef de gemeenschap achter met 3 leden.

Sinds kort is Callistus Offor echter lid van het team. Hij is provinciaal overste van de Nederlandse provincie. Hij is de gemeenschap komen versterken om de taken van Marcel Uzoigwe over te nemen,

die binnenkort op sabbatical gaat. De sacramentele bediening van de Broeders van Liefde en Zorgcentrum Theresia (Eindhoven) neemt hij op zich. Hij is alleen in het weekend in Eindhoven. Tijdens de weekdagen is hij in Gennep voor het administratief werk van de provincie. We zijn blij dat hij er is en we hopen dat hij zich snel thuis voelt.

Marcel Uzoigwe daarentegen is net klaar met zijn ambtstermijn als provinciaal overste en heeft meer dan 12 jaar hard gewerkt in het bestuur van onze provincie. Hij wil graag een rustperiode buiten Nederland om zich op te frissen en om misschien na een jaar of twee weer terug te komen. Op dit moment is hij druk bezig met de voorbereidingen voor zijn sabbatical in het Verenigd Koninkrijk. Hij heeft de afgelopen 16 jaar in de gemeenschap Eindhoven gewoond sinds zijn benoeming door de Algemene Raad voor Nederland. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld in de groei, ontwikkeling en vorming van nieuwe leden van onze gemeenschap. We zijn dankbaar voor zijn aanwezigheid en vaderlijke zorg en leiding in onze gemeenschap. We wensen hem veel succes bij zijn vertrek naar het Verenigd Koninkrijk.

Christopher Ndala werd lid van onze gemeenschap op 2 oktober 2024 en sindsdien past hij zich aan aan de nieuwe omgeving. Hij begon officieel zijn stage in februari 2025 in de St.-Petruskerk Eindhoven. Een van zijn belangrijkste taken in de parochie is het bezoeken van zieken en ouderen die niet naar de kerk kunnen komen. Daarnaast is hij druk bezig met de studie van de Nederlandse taal. Hij maakt daarin goede vorderingen. In september krijgt hij zijn eerste benoeming voor een parochie in ons bisdom. We hopen dat hij een parochie krijgt die dicht bij onze gemeenschap ligt en wensen hem veel succes.

John Bosco Ezedimbu werkt in de St.-Joriskerk Eindhoven waar Pater René Wilmink de pastoor is. De St.-Joris Parochie is één van de twee parochies in Eindhoven-Zuid. De parochie heeft zes kerken en drie priesters. John Bosco is verantwoordelijk voor de St.-Trudo en St.-Lambertus. Daarnaast is hij belast met de Engelse internationale gemeenschap. Deze bestaat uit meer dan 35 nationaliteiten. Meer dan 60 mensen zijn aanwezig bij de missen op zaterdagavond en meer dan 300 op zondag. Zijn pastorale taken bestaan uit eucharistievieringen in het weekend evenals op weekdagen. Daarnaast zijn er de voorbereidingen van doop, huwelijk, eerste communie en vormsel. Verder nog, spreekuur, ziekenbezoek, bijbelklas en uitvaarten.

Het Missionair Team Eindhoven is altijd een voorbeeldige gemeenschap geweest als het gaat om het beleven van ons christelijke, katholieke en religieuze leven. Wat betreft ons spiritueel en religieus leven komen we als gemeenschap elke dag samen voor respectievelijk de eucharistieviering en het morgen- en avondgebed. Elke donderdag is gereserveerd voor onze gemeenschapsvergadering, bezinning en aanbidding van het Heilig Sacrament. Mensen komen af en toe bij ons om de mis bij te wonen en bezoeken ons voor persoonlijk gebed, biecht en retraite in onze gemeenschapskapel.

John Bosco Ezedimbu CSSp

=====

**Spinet digitaal ontvangen? U kunt dit doorgeven aan Marian
pb-secretariaat@missie-geest.nl**

Op weg naar goud

Het bisdom Same is een jong bisdom. In 2027 zullen we ons gouden jubileum vieren. De voorbereidingen voor die heuglijke gebeurtenis zijn al in volle gang. Want als er iets is dat ze hier goed kunnen is dat 'feest vieren'. De drie jaar in aanloop naar dit gouden jubileum zijn er speciale aandachtsvelden en programma's.

Zo stond 2024 in het teken van de mannen in het bisdom. Ze hadden als opdracht om de mannelijke christenen (beter) te organiseren en geld in te zamelen voor een speciaal gedachteniskapel. Dit jaar staan de vrouwen centraal. Zij zijn begin dit jaar begonnen met het inzamelen van geld voor een speciale Maria grot (Our Lady of the Highway) langs de grote verbindingsweg Moshi – Dar es Salaam.

Slogan: Zie, ik maak alle dingen nieuw

Door de vele contributies (voor uitvaarten, feesten, medische kosten, bouw van kerken etc.) zie ik dat veel vrouwen afhaken. Om ze nieuwe spirit te geven ga ik samen met mijn team speciale workshops in de dorpen organiseren voor vrouwen over verschillende onderwerpen. Toerusting op maat. Immers toerusting is essentieel voor persoonlijke groei als mens. Nieuwe vaardigheden helpt de vrouwen bij de opbouw en het beter functioneren van hun vrouwengroepen. En middels toneelstukjes of een andere werkvorm leren ze hoe ze op kunnen komen tegen onrecht zoals huiselijk geweld en opvoeding van kinderen en jongeren in deze snel veranderende tijd.

Eind mei zijn we van start gegaan. Ik merk aan mijn teamleden hoeveel zin ze hebben om met dit nieuwe programma aan de slag te gaan. En in de dorpen is het niet anders. De voorzitters hebben de vrouwen enthousiast uitgenodigd en de opkomst is -ondanks dat we nog steeds regen hebben- goed.

Op wie lijkt jij? En welke prioriteiten stel jij in het leven? Om deze vragen te introduceren tijdens de workshop gebruiken we het bekende bijbelverhaal van Marta en Maria. Twee zussen die het goed met elkaar kunnen vinden. Toch hebben ze heel verschillende ideeën over hoe je gasten moet ontvangen. De een schenkt aandacht door te luisteren, de ander door iets te eten aan te bieden. De vrouwen die deelnemen aan onze workshops gaan met elkaar in gesprek over waar hun kracht ligt. Zijn ze de doeners of willen ze graag nieuwe dingen horen?

Er wordt volop gediscussieerd. Salome stelt vraagtekens bij de opmerking van Jezus dat Maria het beste deel heeft gekozen. 'Wat zijn de juiste prioriteiten?' vraagt ze. Joisi wil weten of het mogelijk is om teveel verstrikt te raken in de zorgen van het leven. Ansila stelt dat we zo zelfgenoegzaam kunnen zijn over wat we zelf doen dat we negatief zijn over het gedrag van de ander. En dan beoordelen we die ander omdat ze niet hetzelfde doen als wij, besluit ze. Uit het geknik van veel vrouwen blijkt dat ze zich daar in herkennen. Susana vat de discussie goed samen: beide vrouwen dienen Jezus op hun eigen manier. En dat is prima.

Marielle Beusmans

Mijn gang naar het priesterschap in de woelige jaren van na het Tweede Vaticaans Concilie¹

Mijn gymnasiumopleiding kreeg ik bij de paters van de H. Geest in Weert. Ik wilde priester worden en omdat er veel spiritijnen uit mijn dorp, St.-Nicolaasga in Friesland, kwamen, waren die mijn voorbeeld. Mijn tijd op het kleinseminarie (1956-1963) viel nog net in de periode voor het Tweede Vaticaans Concilie. Op het seminarie merkte je er als student weinig van dat het instituut als zodanig maatschappelijk zwaar onder kritiek kwam te staan.

Tijdens mij noviciaatsjaar werd het Tweede Vaticaans Concilie geopend. Er werd een tv-toestel gehuurd zodat we de opening van de eerste sessie konden zien. Onze socius studeerde theologie bij Schillebeeckx en gaf ons conferenties die goed bij de tijd waren.

Mijn filosofiestudie (1964-1967) heb ik gedaan op het Berchmanianum bij de Jezuïeten. Veel scripta van cursussen waren nog in het Latijn. De meeste docenten probeerden hun cursus aan te passen aan de zich vernieuwende tijdsgeest. Over het algemeen heerste er een sfeer naar meer openheid. De afstand tussen sommige docenten en studenten werd kleiner. De ambiance was gemoedelijker. De invloed van het Tweede Vaticaans Concilie begon door te breken. Studenten organiseerden vergaderingen over de problematiek of het seminariesysteem niet op de helling moest. Vakanties konden naar eigen inzicht georganiseerd worden.

Studenten werden gevraagd naar hun mening en communicatie van beneden naar boven werd geïntensiveerd. Als spiritijn voelde ik me goed thuis bij de jezuïeten en ik deed de cursus major.

Voor de studie theologie ging ik in plaats van naar ons grootseminarie in Gemert naar de Katholieke Universiteit in Nijmegen. Met een medestudent die ook het licentiaat filosofie had gehaald op het Berchmanianum, vroegen we onze provinciaal of we niet naar de universiteit mochten gaan voor onze vervolgstudie. Onze provinciaal vond het goed. Het was iets ongehoords. De openheid van het Tweede Vaticaans Concilie maakte zich meester van onze congregatie in Nederland. Mijn collega koos voor antropologie en ik koos voor theologie/kerkgeschiedenis.

¹ Gepubliceerd onder dezelfde titel in J. van Gennip en M-A. Willemsen, *Vernieuwing en voltooiing. Kloosterleven sinds het Tweede Vaticaans Concilie*, Hilversum 2025, 136-138.

Wij waren de eerste spiritijnen die nog niet gewijd waren en naar de universiteit gingen. Ik ben de enige Nederlandse spiritijn die niet op ons grootseminarie gestudeerd heeft.

Studerend op de universiteit woonde ik aanvankelijk op het Albertinum, het klooster van de dominicanen. Maar toen het Theologisch Instituut op het Albertinum gevestigd werd vertrok ik met enkele confraters naar de studentenflats die gedeeltelijk gebouwd waren in de tuin van dat klooster. Hier werd je geconfronteerd met het toenmalige studentenleven. Studenten naast je leefden samen met meisjes. Je roeping werd zwaar op de proef gesteld. Ga je door of ga je niet door. Je werd uitgedaagd en gevraagd waarom je priester wilde worden. Maar mijn besluit stond vast: ik wilde priester worden tegen alle maatschappelijke druk in.

Ik heb genoten van de kerkgeschiedeniscolleges van Jan van Laarhoven. Hij was open-minded en geïnspireerd door het Tweede Vaticaans Concilie. In de doctoraalstudie vonden de werkcolleges plaats op zijn eigen appartement. Koffie en rookartikelen kon je naar eigen genoegen nemen. De sfeer was gemoedelijk, maar wel professioneel. Er waren vier studenten en twee assistenten. Je moest aan de bak. Het was hard werken, maar je leerde wel wat.

Toen ik klaar was met mijn studie werd me geadviseerd eerst stage te doen voor een normale termijn van een verblijf in de missie van drie jaar. Men was voorzichtig geworden. Te veel paters waren al na een paar jaar in de missie uitgetreden. De stage was een voorbereiding en test voor je latere leven in Afrika. Omdat ik voor mijn doctoraalscriptie als onderwerp gekozen had de bestudering van een Nederlandse spiritijn die in Oost-Afrika aan de weg had getimmerd, werd mijn stageplaats Bagamoyo in Tanzania. Deze plaats was gekozen omdat er een uitstekende medebroeder werkzaam was met wie je goed kon samenleven en je inleiden in het Afrikaanse apostolaat, maar ook vanwege mijn historische belangstelling. Bagamoyo was namelijk de eerste spiritijnse missie in Oost-Afrika. Er waren 800-1000 katholieken, bijna allemaal afstammelingen van door de missie vrijgekochte slaven, die woonden te midden van een volledig geïslamiseerde omgeving. Het was een compleet ingeslapen missie/parochie. Ik leerde er de inlandse taal (Swahili) en de pastorale methode van de spiritijnen. De uittocht van de missionarissen was al voorbij. Zij die gebleven waren, probeerden iets van het Tweede Vaticaans Concilie in hun pastoraal door te voeren. Participatie van leken werd aangemoedigd. Catechisten werden opgeleid en kregen verantwoordelijkheid. In de dekenale vergaderingen werd vooral gesproken over de huwelijksbeletselen. Het kerkelijk recht werd in dit opzicht als erg beklemmend ervaren. Kleine winkels en bedrijfjes werden opgestart om met de Ujamaa-gedachte van Julius Nyerere, de president, in het gelid te lopen.

Ik probeerde zoveel mogelijk als ik kon mee te draaien in de parochie. Het beperkte zich voornamelijk tot catechese geven aan kinderen en op de middelbare school voor jongens en tot archief onderzoek. Toen de drie jaar erop zaten, raadde de spiritijnse principaal mij aan niet naar het diocees Morogoro in Tanzania terug te keren, maar naar de Ierse spiritijnen in Nairobi te gaan.

Daar kon ik beter mijn vleugels uitslaan en kon ik beter aan mijn trekken komen. Dat heb ik dan ook gedaan. Na mijn priesterwijding op missiezondag in oktober 1977 ben ik vertrokken naar Nairobi en kwam terecht in een van de buitenwijken van de stad. Mijn pastoor was een oude Ier met heel conservatieve ideeën. Het Tweede Vaticaans Concilie was hier nog niet binnengedrongen. Na hem kreeg ik een jongere Ier als pastoor die in Rome gestudeerd had. De pastoraal werd toen meer en meer gebaseerd op kleine christelijke gemeenschappen. Na deze Ier werd ik zelf pastoor van de parochie met een Afrikaanse kapelaan. Ik probeerde de pastoraal menselijker te maken, dichter bij de mensen te staan en niet op te treden als een chef die alleen maar bevelen geeft.

Parochieraadvergaderingen werden echte discussies over belangrijke zaken. Ik gaf openheid aan de parochie wat betreft de financiën. Iets wat nog nooit gebeurd was. Mijn Afrikaanse assistenten waren erg klerikaal en gedroegen zich als kleine baasjes. Hun ambtsopvatting was nog van voor het Tweede Vaticaans Concilie. Van het concept van priester als dienaar hadden ze nog niet gehoord.

Terugkijkend op deze periode in mijn leven moet ik zeggen dat voor mijn vorming als priester het Tweede Vaticaans Concilie veel betekend heeft. Mijn opleiding was bij de tijd en goed. Het strikte programma van een grootseminarie heb ik nooit hoeven ondergaan. Als theologiestudent moest ik zelf vorm geven aan wat je wilde en deed. Er waren geen oversten die je terugfloten of reglementen die je overtrad. Je moest je eigen weg vinden in je gang naar het priesterschap. Ik heb dat enorm verrijkend ervaren. Ik heb altijd bereidheid gevonden bij mijn oversten om naar mijn wensen te luisteren. Er was grote openheid en bereidheid naar vernieuwing van de bestaande priesteropleiding. Men zocht naar een nieuwe invulling maar wist niet hoe dat er uit zou zien. Te midden van al deze onzekerheden en het wegvallen van oude patronen heb ik mijn weg gezocht naar het priesterschap in de congregatie van de H. Geest. Ik heb het altijd als zeer positief ervaren en ben er dankbaar voor dat ik deze tijd zo hebben mogen meemaken.

Albert de Jong CSSp

=====

Ter herinnering aan Prof. Cornelius J. van der Poel CSSp in SIST 1996-2000

Ter informatie vooraf

Het volgende relaas is een getuigenis door Chibũike Ojilere CSSp. Hij is een spiritijnse missionaris uit Nigeria, die in 2000 tot priester werd gewijd. Hij is missionair werkzaam geweest in Azië (Filippijnen, Taiwan). Momenteel werkt hij in Nigeria als pastor van een parochie en ook als kapelaan van een federale universiteit. Zijn motto is: Het leven viert terwijl je leeft!

Inleiding

Mijn verhaal vertel ik graag in mijn eigen woorden. Op de foto bij dit artikel, genomen in de refter van SIST in 1996, staan (van links naar rechts) Christopher Amaũbõsĩ CSSp, Prof. Cornelius J. van der Poel CSSp en ik zelf Chibũike Ojilere CSSp. Achter ons staan Chrysogonus 'Acumen' Amanze CSSp en Zr. Carolyn Osiek RSCJ, die 26 jaar lang professor Nieuwe Testament is geweest aan de Catholic Theological Union in Chicago. Zowel Van der Poel als Osiek waren gastdocenten aan de SIST van 1995 tot 1999.

In dit artikel wil ik graag met plezier mijn ervaring met Van der Poel delen. Voor alle duidelijkheid, SIST betekent Spiritan International School of Theology. Een spiritijns seminarie gevestigd in Attakwu, Enugu, Nigeria.

De mens C. J. van der Poel

Op een zeer broederlijke en persoonlijke manier had Van der Poel mij mijn eerste miskoffer aangeboden, toen ik nog diaken was in SIST en ik er nog niet zo zeker van was of het priesterschap wel iets voor mij zou zijn. Het was een verrassende uitdrukking van diepe dankbaarheid van hem voor mij.

Hoe het allemaal gebeurde

In 1996, toen ik nieuw was in SIST, was er een waterschaarste in Attakwu. Het boorgat ging kapot en technici van het onderhoudsbedrijf Almasol werkten onvermoeibaar om het te repareren, maar uiteindelijk mocht het niet baten. Daarom leverden watertankwagens uit Gariki (een dichtbij liggende wijk) tijdelijk water aan SIST. De haast en het gedrang om water onder ons, de seminaristen, bij de aankomst van een tankwagen was ongelooflijk, vergelijkbaar met het gedrang van mensen in Gaza voor hulpgoederen en voedsel van de UNRWA. Dit klinkt misschien vreemd, maar je kunt het opvatten als een eenvoudige kritiekloze analogie die alleen wordt gebruikt om een noodsituatie te beschrijven, en nooit om iemand te beschamen.

Op een van die 'waterschaarste-dagen' zag ik de tachtigjarige Van der Poel met een lege emmer op weg naar de watertanker. De jonge studenten haalden hem gemakkelijk in, net als de lamme bij de badinrichting van Bethesda, die niemand had om hem in het water te brengen wanneer het water bewogen werd door een engel (Johannes 5:2 e.v.). Uit medelijden haastte ik me naar Van der Poel en nam de tijd om hem ervan te overtuigen dat ik hem moest helpen water te halen.

Uiteindelijk liet hij de emmer los. Ik haalde niet alleen een emmer water voor hem, maar ging ook naar de keuken, overtuigde Mama Ngozi (de kokkin) en haalde een watercontainer van 50 liter. Ik nam hem mee en zette hem in de badkamer van Van der Poel. Daarna haalde ik emmers water (achter elkaar) om de container te vullen. Ik was zo blij en voldaan dat ik iemand in nood had geholpen, vooral een bejaarde. Van der Poel bedankte en zei: 'Chibiki, heel erg bedankt.' Hij bleef het water gebruiken totdat hij aan het eind van het semester weer naar Nederland vertrok.

Naastenliefde baart dankbaarheid

Hier komt de schok! Drie jaar later, op een gedenkwaardige middag in mei 2000 (een paar maanden voor onze priesterwijding op 8 juli 2000), werd ik geroepen door pater Eugene Elochukwu Uzuoku CSSp. Eerlijk gezegd werd ik vervuld van "angst" en vroeg ik me af waarom Uzuoku mij had laten komen. Welke overtreding moest ik begaan hebben om een uitnodiging van deze hooggeleerde en gedisciplineerde professor te krijgen? Ik bleef met deze vraag in mijn hoofd zitten. Toen ik bij hem aankwam en hij me vertelde waarom hij me had laten komen, en me een zwaar FedEx-pakket overhandigde, werd ik weer rustig. Mijn aanvankelijke angsten waren helemaal overbodig, zei ik bij mezelf.

Het Nederlandse cadeau

De vraag nu is: wat is de inhoud van het zware FedEx-pakket? Wie is de afzender? Voordat ik het pakket goed kon bekijken, zei Uzuoku: 'Jongeman, dit pakket is aan jou geadresseerd door pater Van

der Poel uit Nederland.' Toen voegde hij er grappend in zijn Igbo-dialect aan toe: 'amarokwa m ife di ya n'ime, ma o bu ogbunigwe' (Ik weet niet wat erin zit, het zou een bom kunnen zijn).

Ik verliet Uzuoku's kantoor en ging meteen naar mijn kamer om het pakket aandachtig te scannen en te openen. Het was een prachtige miskoffer met een ciborie en een kelk van prachtig topaaskeramiek. In de koffer zat een boek getiteld 'Be Humane, Be Holy' van C. J. van der Poel en een witte envelop met daarin een handgeschreven dankbrief voor het 'halen van water voor mij...', aan het eind ondertekend met 'C. J. Van der Poel'. Eerlijk gezegd had ik dit nooit zien aankomen.

Broederlijke liefde: trots om spiritijn te zijn

Dit was het begin van een erg hartelijke broederlijke vriendschap met pater Van der Poel, een vriendschap die duurde tot hij een paar jaar geleden (2012) zijn laatste adem uitblies. Hij bleef me altijd per mail contacteren toen ik in de Filippijnen missionair werkzaam was. Mijn eerste komst naar Nederland in 2004 en de daaropvolgende bezoeken werden mogelijk gemaakt door niemand anders dan Van der Poel, die de tijd nam om me aan zijn eigen familie voor te stellen.

Zo oud als hij was, zelfs ouder dan mijn eigen vader, bleef hij ontzettend gastvrij en gul voor me. Zo'n geweldige ziel die ik nooit zal vergeten. En dat allemaal omdat ik water voor hem haalde! Hoewel Van der Poel overleden is, leeft hij vandaag in mijn aanwezigheid. Moge God zijn lieve ziel blijven zegenen in Zijn Eeuwig Paradijs.

Conclusie

Er schuilt een immense vreugde in onbaatzuchtige naastenliefde. Dit blijft de kern van 'het leven vieren en waarderen terwijl we leven.' Laten we goed zijn voor elkaar. Tot in de eeuwigheid zal naastenliefde mijn tweede naam blijven.

In het Nederlands vertaald door Kenneth Ofoma CSSp

Jarigen in juli

2	Marleen Jansen
3	Piet Delisse
7	Clemens v. Kuijk
21	Albert de Jong

Jarigen in augustus

2	Harrie Tullemans	11	Annelies Rooijackers
5	Patrick Beckers	14	Cyril Inam

Het kwaad weerstaan door hoop

Op 9 mei 2024 wijdde paus Franciscus het jaar 2025 aan de hoop. Sindsdien kent de hoop een hernieuwde belangstelling. Wat maakt haar bijzonder en welke rol speelt zij in ons leven?

Hoop wordt vaak gezien als een innerlijke deugd, gericht op een betere toekomst. Toch krijgt zij pas haar volle betekenis wanneer zij zich manifesteert in de wereld, midden in menselijke wonden en het kwaad. Juist in deze tragische omstandigheden toont zij haar ware ethische en politieke kracht. Hopen betekent niet ontsnappen aan de werkelijkheid door te vluchten in een utopische toekomst. Hoop leeft als een lucide en handelende verwachting van Gods tijd, op plaatsen van lijden, geweld en chaos. Dat is de boodschap die paus Leo XIV ons bracht tijdens

het angelus van 15 juni 2025. Hij zegt dat hoop onze christelijke manier is om het kwaad te weerstaan; niet door directe confrontatie, maar door het ontmantelen van zijn diepste mechanismen. In die zin komt het overeen met wat de Italiaanse filosoof Giorgio Agamben noemt een *“ontmachtende politiek”*: het gaat er niet om de macht over te nemen, maar zich terug te trekken uit structuren die het kwaad voeden en in stand houden.

Wanneer de paus in zijn boodschap verwijst naar de slachtingen in Nigeria, het aanhoudende geweld in Soedan of de vergeten conflicten in Myanmar, houdt hij geen louter humanitaire toespraak. Integendeel, hij toont aan dat waar de wereldorde de dood voortbrengt – waar geweld systemisch en soms zelfs institutioneel wordt – de christelijke hoop zich niet beperkt tot eschatologisch wachten. Zij treedt op als een onderbreking van de cyclus van chaos. Hoop is dus een levenswijze die zich verzet tegen wat het kwaad voortbrengt. Zij stelt geen nieuwe orde in, maar schakelt de orde uit die leidt tot verlating, uitsluiting en chaos. Zoals de heilige Paulus aan de Korintiërs schrijft: *“Broeders en zusters, ik zeg u: de tijd is kort. Laat daarom hij die een vrouw heeft leven alsof hij er geen had, hij die weent alsof hij niet weende.”* (1 Kor 7, 29–30). Hoop berust dus niet op het vestigen van een ideale toekomst, maar op de mogelijkheid om het heden anders te beleven. Hopen betekent weerstand bieden tegen elke wil om kwaad te doen, zich op te dringen of zich te bestendigen. Ver van voluntarisme of messianistische overrompeling betekent hopen handelen van binnenuit – via scheuren, via actieve terugtrekking – en trouw blijven aan wat niet in cijfers te vatten is: waardigheid, gerechtigheid, vrede.

Het getuigenis van de jonge Congolese martelaar Floribert Bwana Chui, die op 15 juni 2025 werd zalig verklaard en door de paus werd vermeld, is een voorbeeld. Door corruptie te weigeren, heeft hij niet enkel weerstand geboden; hij heeft het kwaad bestreden door te tonen dat een ander leven mogelijk is, hier en nu. In die zin heeft hoop een ethische en politieke dimensie. Zij nodigt uit om vrede op te bouwen, onrecht te weerstaan en broederschap te bevestigen. Zo zal *“het kwaad niet overwinnen”*. Niet omdat het op wonderbaarlijke wijze zal verdwijnen, maar omdat op elke plaats van wanhoop gezichten opstaan, stemmen protesteren, gebaren troosten en handen steun bieden.

Alphée Mpassi CSSp

Nieuwsbrief uit Ethiopië

Vandaag is het de 31ste mei, een prachtige dag. Met z'n allen gingen we vanuit Borana naar Arba Minch, want daar was het te doen. Zes uur 's morgens vertrokken we vanuit Yabello met een viertal Toyota's en een twintigtal mensen uit de drie parochies van Yabello, Dhadim en Dhoqolle.

De gelegenheid was de priesterwijding van twee van onze mensen, Desalegn en Mengistu, spiritijnen, afgestudeerd na zeven jaar in Tanzania en Kenya, en klaar om uitgezonden te worden. Mengistu gaat naar Kenya en Desalegn naar Angola om daar de eerste zes jaar in de pastoraal te gaan.

De hele ceremonie vond buiten plaats omdat de kerk te klein was voor de vele mensen die er naar toe kwamen. Het koor zong prachtig, samengesteld uit de universiteit studenten in Arba Minch. En daar lagen ze dan, de twee, in totale overgave. Het herinnerde me aan de tijd zestig jaar geleden, toen Ton Leus en ik, maar ook Harry Zandbelt en elf anderen op gelijke wijze te midden van vrienden en familie op de vloer van de kapel in Gemert gingen liggen in totale overgave en dan uitgezonden werden naar diverse landen. Ton en ik gingen naar Tanzania; ik in 1965 naar het bisdom Same in de

Pare en Ton in 1966 naar het bisdom Morogoro.

Het was allemaal zo nieuw, zo anders. Ik kan me nog herinneren als mijn allereerste indruk de vele blote voeten afdrukken waar je ook maar ging, geen schoenzool ertussen, behalve de mijne dan. Pare is een bergachtig gebied met nauwe wegen naar de dorpen toe; breed genoeg voor een Landrover, maar toen besloten werd om over te stappen op "Short Base" Toyota's met net een banddikte breder, was het werken geblazen om al die bergwegen een bandwijdte breder te maken. Ik vertrok met een vliegtuig van de Raptim vanuit Nederland op 22 December, de zondag voor Kerstmis samen met Ton Bos en een zus van Hans Lohe. Het was een heilige lading van paters, broeders en zusters. Op een gegeven moment werd een altaar opgetrokken tussen business- en economyclass en een van de inzittende priesters droeg de mis op. Eerlijk gezegd een vreemde ervaring voor ons om geconfronteerd te worden met een mis op 30.000 meter hoogte. We waren met z'n drieën op de achterste bank en hielden ons slapend terwijl de mis aan de gang was.

Na de Kerst en Nieuwjaar te hebben gevierd met pater Willem van den Eeden vertrokken we voor negen maanden naar het Talen Instituut van de Witte Paters in Tabora. Een heerlijke tijd onder de mango bomen. Wel moesten we van bisschop Mihayo van Tabora ons een witte toog laten aanmeten op het grootseminarie daar. Komende uit Nederland hadden we die daar in de kast laten hangen. De talencursus was intensief en op het eind van de cursus wist je dat je mee kon praten in het Swahili. Zeven heerlijke jaren werkte ik daar in de bergen van Gonja, Kilomeni en Kisangara in de parochie en een aantal jaren in Kisekibaha in het catechetisch centrum.

Eind december 1972 werd ik gevraagd om naar Ethiopië te gaan met Eef Nass en drie Amerikaanse medebroeders om daar in het zuiden een nieuw project van Eerste Evangelisatie te beginnen. Zo totaal anders als in Tanzania. Terwijl we in Tanzania te doen hadden met een gevestigde kerk waar je in mee draaide, was Ethiopië totaal anders, in het zuiden waar we uiteindelijk belanden. Het enige referentie punt naar kerk waren wij zelf.

In Addis Ababa gingen we naar de taalschool waar je Amhaars leerde – onder keizer Haile Selassie de enig erkende taal in het land. Terwijl Eef Nass en twee van onze Amerikaanse collega's die al in september 1972 naar Ethiopië waren gekomen en dus ook al drie maanden taal cursus achter de rug hadden het zuiden gingen verkennen en een plaats zochten om van start te gaan, ging ik voor de eerste maanden van 1973 naar de taalschool.

In mei moesten we beslissen of het Gambela zou worden, grenzend aan de Sudan, of Borana, grenzend aan Kenya. Het werd uiteindelijk Borana. In mei 1973 waren we er klaar voor. Borana, een uitgestrekt Savannah gebied getypeerd door zijn enorme scherm-acacia bomen en torenhoge termieten heuvels die overal als fabrieksschoorstenen in het landschap staan.

De Borana naar wie het land is vernoemd zijn semi-nomadische veehouders die met hun vee door het land trekken op zoek naar gras en water. Verder zijn er nog de Gabbra, een nomadenvolk dat zich voornamelijk bezighoudt met kamelen. Naar het noorden, grenzend aan Borana, zijn nog de Guji, veehouders net als de Borana maar meer sedentair.

Onze belofte als beschreven in onze werkvergunning was het bouwen van een lagere school voor alle drie stammen en de drie via onderwijs langzaam dichterbij elkaar te brengen en de vijandigheid te stoppen.

De mens wikt en God beslist, wordt wel gezegd, maar in dit geval was het de gouverneur van Sidamo, de provincie waar toentertijd ook de streek van Borana onder viel. Tot de tweede helft van 1974 wist hij de boot af te houden met allerlei excuses, en zaten we in Addis Ababa wachtend op antwoord. Ondertussen hielden we ons bezig in het noorden, waar de hongersnood woedde.

Eindelijk in Juli 1974, toen we nogmaals op bezoek gingen bij de gouverneur van Sidamo, bleek dat de man was overgeplaatst en een nieuwe gouverneur in zijn plaats was benoemd. Toen we hem vroegen naar de vergunning, zei hij: Wat is het probleem? Wij konden slechts de schouders ophalen. Kom morgenvroeg zei hij en ik zal jullie de (langverwachte) brief geven.

Eindelijk na anderhalf jaar wachten zou het dan wezen en konden we aan de slag. De plaats heette Dhadim, 30 km ten noorden van Yabello, het administratieve centrum toentertijd en nu de hoofdstad van Borana-zone.

De regering had ons een boorput toegekend. Zonder water zou het onmogelijk zijn geweest om te beginnen. Maar onze problemen waren nog niet ten einde. Toen we in Dhadim aankwamen en het op de put gelaste deksel er af haalden, bleek de 60 meter diepe put vol te zitten met stenen en stokken. Wat bleek nu? Toen de boormachine vertrokken was, had men vergeten de put af te dekken. De herdersjongens in de buurt begonnen uit nieuwsgierigheid stenen in de pijp te gooien om te zien of er water in zat. Pas maanden na het boren van de put herinnerde men zich de put af te sluiten. De put moest opnieuw geboord worden.

11 maart 1975 was het dan zo ver. De put was schoon en water kon opgepompt worden en het werk kon nu echt beginnen. Dhadim School werd gebouwd en in november 1975 zaten er vijftig kinderen in de klas: 20 Borana, 20 Guji en 10 Gabbra.

En zo is het begonnen en veel is er sindsdien gebeurd. Het Woord is tot op zekere hoogte gestalte gegeven in woord en daad. Mensen komen en mensen gaan.

En vandaag zijn we getuige van de priesterwijding van twee van onze mensen. Twee jonge mannen bereid om het waagstuk aan te gaan, zich totaal te geven en te gaan waar ze gezonden worden en gestalte te geven aan het Woord dat is mens geworden.

Daar liggen ze dan, wachtend om gewijd te worden, zoals wij toen in de kapel van het Kasteel in Gemert 12 september 1965, en ik hoop en bid dat waar zij gaan het donker een beetje lichter wordt en de wereld een beetje beter.

Iede de Lange CSSp

Onthulling monument voor missionarissen

Op 8 juni, het feest van Pinksteren, werd op het kerkplein in Boekel een monument onthuld voor de missionarissen uit Boekel en Venhorst. Ter nagedachtenis aan de 51 missionarissen, die tussen 1910 en 1974 door 45 (missie) congregaties werden uitgezonden naar (Latijns)Amerika (22 personen), Afrika (17 personen) en Azië (12 personen). Bij elkaar 25 paters, 21 zusters en 5 broeders.

Spiritijnen afkomstig uit Boekel / Venhorst

Antoine van der Zanden	(1908 - 1970) Kameroen;
Martien van der Burgt	(1916-1991) Centraal Afrikaanse Republiek;
Jan van Melis	(1921-2009) Brazilië;
Antoon van Rooij	(1925 – 2004) Brazilië;
Toon van Lankveld	(1927–2015) Brazilië;
Andre Schafrat	(1927–1987) Angola / Brazilië;
Helena van Moorsel	(1930–2019) Kameroen;
Mieke (Robertha) van Alphen	Kameroen

Zonen en dochters met een missie

Tijdens de voorbereidingen voor het realiseren van dit monument is geprobeerd de levensverhalen van al deze missionarissen zoveel mogelijk (verder) vast te leggen. Veel van deze levensbeschrijvingen waren al opgetekend in het in 2002 verschenen boek 'Zonen en dochters met een missie'. Een boek over missionarissen uit Boekel en Venhorst.

Dit boek werd voor deze gelegenheid aangevuld met een bijlage; 19 nieuwe aanvullingen op de 44 levensbeschrijvingen en 7 nieuwe levensverhalen die niet in het bovengenoemd boek waren vermeld.

Eucharistie en onthulling

De eucharistie werd voorgedaan door pastoor John van de Laar, geassisteerd door enkele parochiepriesters en diakens en een viertal (oud) missionarissen. Pater Harry Penninx (93 jaar) Dominicaan deed de preek, waarna een groot applaus volgde. In zijn toespraak sprak hij zijn trots uit op de Boekelse gemeenschap: “de basis, het fundament, de sokkel van al het missiewerk.” Hij uitte zijn dankbaarheid voor het monument, dat volgens hem niet alleen een eerbetoon is, maar ook een blijvende herinnering aan het werk van de vele Boekelse missionarissen.

Missie, benadrukte hij, “is niet het inzamelen van zilverpapier, maar openstaan voor mensen in nood en het waarderen van elkaars rijke cultuur.”

De onthulling van het monument op het kerkplein werd verricht door zuster Angeline Hanegraaf, zuster Lidwine Egelmeers, pater André van Dijk en pater Harry Penninx, waarna pastoor van de Laar het monument inzegend “in dankbare herinnering aan dit moedige missiewerk”.

Initiatiefneemster Riky Meulemeesters lichtte het monument toe ‘een wereldbol op een sokkel’.

Een wereldbol op een sokkel als een eerbetoon aan alle Boekelse missionarissen die over de hele wereld actief zijn geweest, niet alleen in kerkenbouw maar ook bij de ontwikkeling van de lokale bevolking. Het is het eerste monument voor missionarissen in

Nederland. De wereldbol werd jarenlang ook gebruikt tijdens ‘Toer Mee’, de fietstocht van het missiecomité waarmee vakantiegeld werd ingezameld voor de missionarissen. Uit de talloze verhalen die zij van missionarissen hoorde, bleek voor haar de noodzaak van een blijvend eerbetoon. Ze sprak haar waardering uit voor Martien van den Broek, de ontwerper en bouwer van de bol, en prees zijn tomeloze inzet.

Het Boekelse gilde bracht een kleurrijke en sierlijke vendelgroet aan de nog aanwezige missionarissen. Het seniorenkoor voerde het Boekels volkslied uit, geschreven door de in Boekel geboren missionaris André Schafrat CSSp.

De opkomst was indrukwekkend: bijna 400 mensen waren aanwezig. Onder hen bevonden zich parochianen, familieleden van missionarissen, leden van diverse congregaties uit heel Nederland, o.a. Piet Delisse en Martin van Moorsel en zelfs enkele bezoekers uit het buitenland. Na afloop kreeg iedereen koffie en broodjes in de feesttent. De sfeer werd alom geroemd als warm, gezellig en ongedwongen.

Martin van Moorsel CSSp

François Libermann over de doelstelling van de congregatie van de H. Geest

“Aan de armen de blijde boodschap brengen is ons algemeen doel. Maar de missies zijn het voornaamste voorwerp van onze doelstelling.

In de missies gaat onze voorkeur naar de armsten en de meest verlatenen.

De voorzienigheid heeft ons het werk der zwarten toevertrouwd, zowel in Afrika als in de kolonies. Daar leven zeker de armsten en de meest verlatenen. Wij willen ons ook inzetten voor het heil van de zielen in Frankrijk, maar ons eerste doel blijven de armen zonder daarom de niet-armen te vergeten.”

(Notes et documents, XIII, 170).²

=====

Overleden

18 maart 2025 is overleden mevrouw Riki van Nunen-van Loon,
zus van pater Harrie van Loon en echtgenote van Harrie van Nunen.

=====

² Alphonse Gilbert, *Gij hebt uw hand op mij gelegd... Een boodschap van François Libermann voor mensen van deze tijd*, Gentinnes z.d., 105.